

Mottagare
Regionstyrelsen

Återrapportering av uppdrag. Förstudie ishall

Förlag till beslut

- Återrapporteringen av uppdraget tas emot.

Sammanfattning

Ärendet togs upp för beslut av regionstyrelsen den 30 maj 2024. Regionstyrelsen beslutade då att återremittera ärendet till budgetavstämningen med hänsyn till det ekonomiska läget.

Med hänsyn till Region Gotlands ekonomiska läge är det regionstyrelseförvaltningens sammanfattade bedömning att det inte går att genomföra den föreslagna satsningen med start under 2025.

Den nuvarande ishallen i Visby, som uppfördes 1975, har genomgått flera underhållsinsatser men står inför utmaningar på grund av det ökande intresset för isburna idrotter. Trots att ishallen fortfarande är tekniskt fungerande har den begränsade tillgängliga istiden blivit ett växande problem för lokala idrottsföreningar. För att adressera detta beslutade regionstyrelsen i investeringsplanen 2023-2032 att en förstudie skulle genomföras.

Förstudien, som utfördes med deltagande av idrottsföreningar och med kontinuerlig rapportering till kultur- och fritidsberedningen, identifierade flera kritiska behov. Bland dessa behov framhövdes dubbla isytor, fler omklädningsrum och en publikkapacitet på 2000 personer. Dessutom poängterades vikten av att utforma den nya ishallen för att kunna arrangera olika issportevenemang, inklusive SM i konståkning, samt att tillhandahålla utrustning för personer med funktionsvariationer.

Den juridiska aspekten av ärendet, särskilt i förhållande till LOU och EU-regler om statsstöd, och lånefinansiering har fått stor uppmärksamhet. För att undvika att LOU blir applicerbart på projektet måste flera faktorer beaktas, inklusive att lånet från Region Gotland till Visby Roma HK måste vara marknadsmässigt och att fastigheten bedöms verka på en konkurrensutsatt marknad. Dessutom måste EU-reglerna om statsstöd beaktas för att undvika snedvridning av konkurrensen. Gällande lånefinansiering var initialt upplägget att lånet skulle gå till ett av föreningen nybildat fastighetsbolag, vilket ger utmaningar i frågan kring kommunala lån och eventuellt stöd till enskilda näringsidkare. Nu är istället upplägget att det är föreningen Visby Roma HK som ska vara lånemottagare och det blir ett så kallat föreningslån. Detta utifrån

den rättsliga praxis som finns kring föreningslån. Region Gotland själva har haft föreningslån fram till 1990-talet, och flertalet kommuner i Sverige har det fortsatt.

Den nya ishallen förväntas inte bara lösa de befintliga behoven för idrottsföreningarna utan också generera turistekonomiska fördelar för Gotland genom ökat antal gästnätter och möjligheter till olika evenemang. Investeringskostnaden för den nya ishallen beräknas till 258 miljoner kronor, och finansieringen förväntas ske genom låneavtal med Region Gotland och driftstöd från samma håll.

En viktig del av planen är att låta Visby Roma HK äga och driva den nya ishallen, medan Region Gotland får möjlighet att nyttja arenan. Genom ett nyttjanderättsavtal kommer Region Gotland att få tillgång till ishallen för en specificerad tid per år mot en avgift. Det slutgiltiga äskandet för ramförstärkning gällande driftstöd och nyttjanderätt beräknas till cirka 17 miljoner kronor per år.

De förslag till genomförandeavtal och nyttjanderättsavtal som har tagits fram har utformats för att reglera genomförandet och användningen av ishallen. Genom ett effektivt samarbete mellan Region Gotland och Visby Roma HK förväntas den nya ishallen inte bara bli en viktig resurs för lokala idrottsföreningar utan också för att främja evenemangsverksamheten i Visby.

För att säkerställa att markprocessen är färdigställd innan låneavtal kan fastställas får Region Gotlands regiondirektör i uppdrag att bevaka detta. Det för att ha full kontroll över processen och vara trygg i att rätt process följer på varandra.

Ärendebeskrivning

Bakgrund och behov

Den nuvarande ishallen i Visby byggdes 1975. Sedan byggnation har underhåll skett på både fastighet och tekniska komponenter, vilket gör att ishallen tekniskt sett fortfarande är funktionell. Det finns dock andra utmaningar med anläggningen, det främsta är att det ökade intresset av de isburna idrotterna blir allt större och därmed blir tiderna på isen allt färre för respektive lag och idrott. I den långsiktiga investeringsplanen för 2023-2032 som togs av Regionstyrelsen (RS 2022-01-26, §3) beskrivs situationen med isytorna och att en förstudie ska tas fram. Utifrån detta har en förstudie presenterats som visar hur behovet ser ut, var en ny ishall skulle kunna placeras och en översiktlig bild av vad en ny ishall i Visby skulle kunna kosta. I förstudien har intressenternas behov och utvecklingsönskemål tagits om hand. Intressenterna i förstudien har bestått av föreningar som har verksamhet på is i någon form eller har önskemål om verksamhet på is i någon form, detta inkluderar även företrädare för föreningarna som driver ishallarna i Slite och Hemse. Arbetet med förstudien har även kontinuerligt rapporterats till Kultur- och fritidsberedningen (KFB).

Förstudien listar de behov som föreningarna har. Utifrån dessa har förvaltningen bland annat dragit slutsatserna att det behövs dubbla isytor, fler omklädningsrum och fler kringfunktioner. Förstudien har i lokalprogrammet dubbla isytor, tio omklädningsrum, en publikkapacitet på 2000 personer, samt möjlighet till kringytor i form av kontorsplatser, pausytor och gym. Förstudien poängterar vikten av att hallen utformas för att kunna utföra många olika former av issporter, bland annat SM i konståkning. Träningshallen bör utrustas med fallskyddssele med skensystem i taket som kan användas både till konståkning och för personer med funktionsvariationer.

Förstudien presenterades på RS 2022-10-26 där behovsanalysen och slutsatserna från denna belystes. På mötet fick förvaltningen i uppdrag att se över olika drift- ägar- samt finansieringsalternativ för återrapport våren 2023. RS 2023-05-30 § 185 gavs uppdraget att se vidare på driftsalternativet där en förening, i detta fall Visby Roma HK, äger och driver anläggningen med driftstöd och att utreda placeringen. I och med antagandet av Avsiktsförklaringen, RS 2024-01-31 § 10, är utgångspunkten att anläggningen ska placeras på fastigheten Visborg 1:9, där en separat markanvisningsprocess hanterar den delen, samt att lånefinansiering och driftstöd är utgångspunkt och att Region Gotland ska erhålla möjlighet att nyttja arenan. Initialt var det ett av förening bildat bolag som föreslogs vara mottagare av stödet, men efter en uppdaterad process är det nu föreningen som föreslås som mottagare av lånet.

Juridisk sammanfattning av ärendet

Den juridiska aspekten av detta ärende har behandlats i flertalet skrivelser.

På RS 2023-09-06 och RS 2024-01-10 presenterades och problematiserades de juridiska utmaningarna i ärendet. Nedan följer en sammanfattning av de övergripande delarna.

LOU, lagen om offentliga upphandling

Ett av ingångsvärdena i ärendet är Visby Roma HK kan bygga ishallen för en lägre investeringsutgift än Region Gotland. För att detta ska vara möjligt behövde det utredas huruvida LOU ska appliceras eller inte när det är Visby Roma HK uppför anläggningen. Enligt utredning *"Rättsutredning avseende finansiering av ishall, Region Gotland"* av Adda AffärsConcepts, är det alltid en sammantagen bild som ska beaktas i alla delar. Slutsatsen är alltså inte bara varje enskild del som måste uppfyllas, utan en helhetsbild. Men dessa parametrar är att förhålla sig till:

- Lånet från Region Gotland till VRH måste vara marknadsmässigt.
- Den ansvariga föreningen måste bära en faktisk ekonomisk risk och kunna hantera förändrade kostnadsförhållanden.
- Fastigheten måste bedömas verka på en konkurrensutsatt marknad.
- Region Gotland får inte diktera byggnadens utformning.

- Ökad styrning från Region Gotland ökar risken för LOU-inverkan, inklusive ägarstruktur.
- Specifika krav kopplade till årligt driftstöd från Region Gotland bör undvikas.

Det är viktigt att notera att lån, driftstöd, nyttjanderätt eller försäljning av fastighet i sig inte är underkastade LOU om de sker på marknadsmässiga villkor. Trots det är det avgörande att fortsätta hanteringen med hänsyn till ovanstående punkter för att på sätt minimera risken för överklaganden.

Skulle det bedömas finnas felaktig upphandlingshantering kan det leda till överprövningsprocesser, ogiltigförklaring av avtal, tillsyn och upphandlingsskadeavgifter samt skadeståndsanspråk från leverantörer. Sedan 2011 kan en domstol även ogiltigförklara avtalet om upphandlingslagstiftningen inte följs. Detta skulle då kunna innebära att parternas arbete måste stoppas, leveranser återbäras och avtal upphävas.

Lånefinansiering

I tidigare slutsatser kring långfinansiering och uppmaning till fortsatt utredning, av bland annat Adda, har utgångspunkten varit att ett företag var mottagare av en lånefinansiering vilket har sina utmaningar i och med kommunallagens utformning. Växjö kommun har genomfört finansieringsmodeller för arenor med lån till företag, men dessa har inte juridiskt prövats enligt kommunallagen. När det gäller kommunal utlåning med en förening som mottagare finns det däremot en tydligare rättspraxis och flera exempel från andra kommuner i Sverige som tidigare lånat eller fortlöpande lånar ut pengar till föreningar. I tjänsteskrivelsen från RS 2023-09-27 skriver Region Gotlands kommunjurist: *”När det gäller lån finns det stöd i äldre kommunalrättspraxis om att föreningslån kan vara tillåtna.”* Även skrivelsen till RS 2024-01-10 innehåller en skrivning om att det finns en praxis att en kommun får engagera sig inom kultur- och fritidsområdet, genom att bland annat gå i borgen för kultur- och idrottsföreningar. Det är PwC som står bakom den slutsatsen, och det var PwC som svarade på fördjupade frågorna kring den här delen av processen. I detta ärende är det en förening och inte företag som är mottagare av lånet, vilket gör att processen följer en långt inarbetad praxis hos kommuner. I detta ärende var det initialt tanken att ett av förening bildat bolag skulle vara mottagare för lånet, men utifrån ovanstående slutsatser är det är föreningen Visby Roma HK som är mottagare i en fortsatt process. Det rör sig således om ett föreningslån.

Oavsett mottagare krävs samma förhållningssätt till LOU. Det spelar alltså ingen roll gällande LOU om det är en förening eller företag som är mottagare av lånet.

EU och statsstöd

Även om föreningen är låntagare måste EU-regler om statsstöd beaktas. Det vill säga att det måste uppfylla följande fyra kriterier för att anses vara statsstöd:

1. ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel,
2. innebär en fördel för mottagaren,
3. gynnar vissa företag eller viss produktion, samt
4. snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen och påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

Här kan noteras att Växjö kommun gör bedömningen att ett stöd för drift av en anläggning inte uppfyller alla fyra kriterier och att Europeiska kommissionen har godkänt offentlig finansiering av arenor, förutsatt att den är proportionell och begränsad till det nödvändiga för projektets genomförande.

Samhällseffekter

I dagsläget genererar Visby Romas verksamhet ungefär 4000 gästnätter vilket ger ett turistekonomiskt värde av cirka 8,7 mnkr till Gotland. Detta genom seriespel, elitlag på försäsongsturnering, ungdomsläger och sommarhockeyskola. Med en ny anläggning med dubbla isytor öppnar sig nya möjligheter till utveckling av antalet arrangemang och således antal gästnätter och ökad turistekonomisk omsättning. Det finns utrymme för ytterligare försäsongsturneringar med elitlag, med fler elitturneringar kommer sannolikt ännu fler tillresta supportrar till lagen. Det finns även möjlighet till framförallt fler cuper utspridda under året Dagens enda isyta i Visby utgör i dagsläget en tröskel för detta. Det kommer även att finnas utrymme för konserter och kongresser. Beroende på hur mycket kraft som läggs på att locka hit större evenemang och för den delen vilken serietillhörighet som Visby Roma spelar, är uppskattningen från Visby Roma att antalet gästnätter kan öka till mellan 10 000 och 15 000, vilket i sin tur skulle generera turistekonomiskt omsättning på mellan 22 mnkr och 32 mnkr årligen.

Utöver en effekt på den turistekonomiska delen öppnar en anläggning av denna storlek fler dörrar för andra former av arrangemang. Det kan vara allt från deltävling i Melodifestivalen till större musikarrangemang under höst, vinter och vår samt mässor och annat där de dubbla isytorna ger stora möjligheter. I vilken utsträckning detta skulle realiseras beror på många faktorer, men med den här storleken av anläggning skulle Gotland vara väl besatta med evenemangsytor från de väldigt små och intima för mindre produktioner hela vägen upp till Melodifestivalen. Det initiala och största behovet är dock att de isburna idrotterna i Visby har ett tydligt behov där just dubbla isytor är det viktigaste, men en bonuseffekt av upprättande av denna anläggning är möjligheterna att utveckla även evenemangsverksamheten. Inte bara för att skapa reseanledning utan även för att kunna bo, leva och verka på Gotland.

Lånefinansiering, nyttjanderätt och driftsmedel

I den kalkyl som VRH har presenterat speglar kostnaden för personal och fastighetsskötsel den kalkyl som Region Gotland gjorde 2022. Denna har sedan räknats upp med inflationen för att visa vad det skulle kunna kosta 2026 när hallen, enligt VRHs planer, planeras vara i drift.

- Total kostnad för drift, personal, inklusive inflation: 7,5 mnkr

Vad gäller investeringen av byggnationen gör VRH följande kalkyl:

- Total investering och kapital att amortera: 258 mnkr

Detta innebär att den totala utgiften, efter avdragen moms, för ishallen är 258 mnkr. Detta att jämföra med 308 mnkr i den kalkylen som Region Gotland tagit fram för egen byggnation.

I kostnadsberäkningen är genomsnittlig ränta beräknad på 3,4 procent och med ett räntepåslag på 0,6 procent. Räntepåslag läggs på för att göra lånet marknadsmässigt, något som är en förutsättning för att kunna hantera lån som dessa. Räntesatsen är helt i linje med hur Region Gotland, i tidigare genomgångar i ärendet, har sett en tilltänkt ränteutveckling. I skrivelsen från RS 2023-09-27 konstaterades att räntan 2025 antas gå ner till 3,50 procent. VRH räknar med en amorteringstakt på 2 procent årligen vilket ger kapitalkostnad på följande:

- Avskrivning/Amortering 5 mnkr/år
- Ränta 10 mnkr/år

Investeringen för en ny ishall i Visby hamnar på **258 mnkr**.

Investeringskalkylen bygger fortsatt på den kalkyl som Region Gotland initialt tog fram till RS 2023-05-30. Den korrigerad som gjorts till detta tjänsteärende och äskandet bygger på behov som presenterades i tjänsteskrivelsen på RS 2024-01-10 kring kostnad för att evenemangsanpassa anläggningen. Anpassning av evenemangsarena utökar möjligheten att nyttjandet av arenan. För att Visby Roma HK ska kunna möjliggöra detta uppstår en engångskostnad på 5 mnkr. I samma skrivelse presenterades även att investering av evenemangsanpassning ej var inkluderad, och skulle varit på samma nivå även om Region Gotland skulle uppföra anläggningen då den inte var med i den ursprungliga kalkylen från förstudien, och att den framledes beräknades kosta 5 mnkr. En verksamhetsanpassning för evenemang går även i linje med att få utökat användningsområde för anläggningen, och därmed ytterligare samhällsekonomisk effekt. Behovet av evenemangsanpassning är inte framtaget utifrån behovet från de föreningar som använder ishallen för sina idrotter utan det som ligger bakom behovet är de stora fördelar som finns för att göra anläggningen så pass mångfacetterad som möjligt.

Driftstöd

Driftstödet är ett tekniskt driftstöd på 16,3 mnkr och ett nyttjanderättsavtal med Region Gotland på 6,2 mnkr, vilket summeras till **22,5 mnkr**. Detta är med en snittränta på 4 procent. Kortsiktigt kan räntan sjunka, även om en det på ett länge perspektiv är osäkert. Bedömningen är dock att 4 procent är en högt tilltagen kalkyl över vad räntekostnaden kan väntas ligga på, även långsiktigt. I Visby Romas kalkyl ligger den faktiska driften ungefär 500 tkr högre, och det åligger på föreningen att hitta sidointäkter eller anpassa kostnadsbilderna för att möta detta. Nyttjanderätten är baserad på att Region Gotland tecknar ett nyttjanderättsavtal med Visby Roma på 5745 timmar i den nya ishallen för perioden vecka 31-17 på årlig basis. Detta ger ett snittpris per timme på 1081 kronor. Baserat på kostnader per timme idag i Visby och en benchmarking mot exempelvis Växjö, är det en rimlig nivå.

För att komma fram till vad ett ramtillskott till Kultur- och fritidsavdelningens budget skulle behöva vara för att kunna betala ut driftsstöd och för nyttjanderätten, behöver man se på vilka intäkter och uteblivna kostnader som Region Gotland har nu och kan räkna med framöver. Upplägget med lånefinansiering innebär att Region Gotland behöver teckna ett nyttjanderättsavtal avseende istider i den nya ishallen. Tanken är att dessa tider sedan ska hyras ut och tillgängliggöras för föreningar, skolor och allmänheten. Alla hyresintäkter för tiderna tillfaller Region Gotland. Därför finns det fog för att räkna upp dagens intäkter till det dubbla, från dagens cirka 500 tkr/år till ungefär 1 000 tkr/år, då isytan dubbleras och ökade möjligheter finns för både evenemang såsom konserter men även cuper och träningsläger. Det går även att räkna av de kostnader som Region Gotland har för den befintliga ishallen i dag. Det handlar om kostnader både för verksamhetsdrift men även teknisk drift.

- Uthyrning 1 mnkr
- Kostnad ishall Visby, så som internhyra på 2,35 mnkr och övriga kostnader samt personal på 0,65 mnkr som går att räkna av 3 mnkr

Räntepåslaget på lånet är 0,6 procent. Det uppgår till 1,5 miljoner kronor per år. Dessa medel återkommer till Region Gotland årligen i och med VRH:s räntebetalningar. Dessa 1,5 mnkr kan användas till att finansiera det ramtillskott som behövs för Kultur- och fritidsavdelningen för driftstödet till VRH.

Det i sin tur betyder att en slutgiltig äskande för ramförstärkning beräknas landa på runt **17 miljoner kronor per år**, medräknat räntepåslagsintäkten, som är uträknat med en ränta på totalt 4 procent. Detta ska ses som en beräkning av vad förvaltningen bedömer vara maximal ramförstärkning. I ett kortsiktigt perspektiv ser räntan ut att gå ner en del från de nivåer som denna beräkning ligger till grund för. Samtidigt kan inte Region Gotland ändra nivåerna på driftstödet beroende på ränteläget vid ett givet tillfälle utan stödet

måste vara förutsägbart och det måste föreligga en viss ekonomisk risk för låntagaren. Men slutgiltigt blir räntenivån en fråga om förhandling mellan de olika parterna.

Investeringsplan

Visby Roma har uppskattat byggtiden till 20 månader från det att själva byggandet sätter igång. Under byggperioden går det schabloniserat att säga att projektet drar på sig utgifter på 13 mnkr per månad. Investeringsplanen är beroende av när byggstart kan ske. En uppdaterad uppskattning till Budgetavstämningen 2024 gör gällande att investeringsplanen ser ut enligt följande:

- 2025: 80 mnkr
- 2026: 178 mnkr

Ett driftkostnad kopplat till investeringsmedel speglar det upplånade beloppet för 2025 och med en utgångspunkt på ränta på fyra procent landa, även om lägre ränta givetvis kan sänka den totala kostnaden, på 1,3 mnkr för 2025. För 2026 skulle det uppgå till 7 mnkr och för 2027 skulle den totala ramförstärkningen landa på 17 mnkr. Detta är med utgångspunkt i en räntenivå på 3,4 procent plus påslag med 0,6 procent. Går räntan ner innan avtal skrivs blir även kostnaden lägre. Dessa summor är än så länge preliminära men beräknas vara högst som angivet ovan. De kommer att avgöras helt och hållet först när byggnationen är igång och beroende på hur den fortlöper. Det är dock denna investering och ramförstärkning som måste till om projektet sak gå vidare.

Låneavtal och driftsavtal kommer att tas fram utifrån att lånefinansiering beviljas och är att ses som verkställande av de besluten i detta ärende.

Visby Roma HK är i en pågående direktanvisningsprocess angående marken där den tänkta ishallen ska byggas på Visborg 1:9. Det är uppdelat på fyra delar:

- Beslut om direktanvisning (beslutas i RS juni 2024)
- Beslut om markanvisning (beslutas i RS december 2024)
- Beslut om markgenomförandeavtal (beslutas i RS maj 2025)
- Beslut om försäljning/upplåtelse (beslutas i TN juni 2025)

De fyra delarna hanteras enligt gängse hantering för dessa frågor. Inom ramen för avtalen som tecknas med Visby Roma HK framgent, står det Region Gotland fritt att stipulera exempelvis att inget föreningslån betalas ut innan dess att markprocessen är avslutad.

Genomförandeavtal

Genomförandeavtalet används för att formalisera och reglera genomförandet av ishallbyggnationen och den framtida driften. Det innehåller bestämmelser om ansvarsfördelning, uppföljning och utvärdering av projektet, samt

eventuella ekonomiska arrangemang eller finansieringsvillkor. En tydlig del inom Genomförandeaftalet är att det inte är giltigt förrän beslut förknippade med det har vunnit laga kraft eller till dess att ett låneavtal är påskrivet. I ett Låneavtal kan kriterier för utlån sättas så som att marken byggnaden ska byggas på är helt överlåten och klar eller att bygglov ska beviljas. På så sätt finns fullständigt rådighet kvar och markprocessen behöver således inte vara färdig för att Genomförandeaftalet eller beslut om lånefinansiering tas.

Se bilaga 1 för Genomförandeaftalet.

Nyttjanderättsavtal

Nyttjanderättsavtalet innehåller i vilket omfång och på vilket sätt Region Gotland kommer att få nyttja anläggning. Som tidigare skrivits är det 5745 timmar, vilket är alla timmar i anläggningen från vecka 31-17 som Visby Roma HK inte utnyttjar till sin egen verksamhet inom a-laget. Det är bland annat samtliga timmar i b-hallen. Totalt sett 98 procent av alla tillgängliga tider under den aktuella perioden i hela anläggningen. Nyttjanderätten kommer av förklarliga skäl inte att vara applicerbar förrän det finns en anläggning för Visby Roma att avtala Nyttjanderätten om. Det är även inskrivet i avtalet. Till nyttjanderätten knyts även en summa, i detta fall 6,2 mnkr. Se bilaga 2 för Nyttjanderättsavtalet.

Bedömning

Behoven av ett utökat antal isytor i Visby är tydlig. Det är behovet för barn och deras behov av fler ytor som har styrt utveckling för att få till en till isyta i Visby. Dagens ishall har väldigt hög nyttjandegrad och i princip både lag och föreningar som står på kö för att använda den.

Förvaltningen gör bedömningen att en isyta i Visby inte är tillräcklig för den verksamhet och efterfrågan som finns.

I och med avsiktsförklaringen som togs i regionstyrelsen, RS 2024-01-31 § 10, är utgångspunkten att anläggningen ska placeras på fastigheten Visborg 1:9 och att lånefinansiering och driftstöd är utgångspunkt och att Region Gotland ska erhålla möjlighet att nyttja arenan. Detta är ett led i verkställande av avsiktsförklaringen.

Ärendet innehåller genomförandeaftal och nyttjanderättsavtal.

Det är förvaltningens bedömning att låneavtal och driftstöd är att se som verkställande av beslut avseende lånefinansiering och tas fram vid ett senare skede. Det är i låneavtalet som Region Gotland kan ställa av krav på vad som ska vara fastställt och färdigt för att avtalet ska vara giltigt, så som markanvisningsprocessen.

Det har varit tydligt från inledningen av detta ärende att det finns risker gällande avvägningar kring de juridiska frågorna. Förvaltningen fortsatta bedömning, så som det varit från början, är att det inte går att lämna en definitiv försäkran. Det man behöver göra är att förhålla sig till de olika

juridiska utmaningarna var för sig och se hur man på bästa sätt minskar risker för exponering för överklagan eller andra processer. Att begränsa risken går genom att förhålla sig till de olika regelverken på rätt sätt så som beskrivet i både den här skrivelsen och tidigare handlingar i ärendet. Gör man det riskminimeras processen men det är förvaltningens bedömning att det inte går att eliminera risken helt och hållet gällande LOU, lånefinansiering och statsstödsreglerna.

Förvaltningen kan se och bedöma stora förflyttningar inom idrotten och möjligheterna som ökade aktivitetsytor ger för barn och unga. Det finns stora utvecklingsmöjligheter även i att locka hit lag från fastlandet för cuper, turnering och träningsläger. Det ger inte bara effekt på barn och ungdomarna på ön utan även en betydande turistekonomisk effekt och en ökad upplevelse för de som lever och bor på Gotland. Gällande samhällseffekterna i stort kan förvaltningen se en ökad möjlighet till större arrangemang i en ny anläggning, så som Melodifestivalen och andra stora musikarrangemang, framför allt höst, vinter och vår. Hur stor den effekten blir är svår att säga då den är beroende av många parametrar, så som möjlighet och organisation för Region Gotland att ta emot den storleken av arrangemang och införsäljningsresurser för att kunna locka hit stor arrangemang. Att det ger en ökad möjlighet är klart, vad utfallet blir kan inte förvaltningen bedöma i dagsläget. Förvaltningen kan således inte heller sätta investeringen i relation till samhällseffekterna i stort, förvaltningen ser däremot stora, påtagliga fördelar inom idrotten med en ny arena utifrån tillgänglighet, aktivitetsytor och utveckling.

Det är i Visby som behovet av en extra isyta har bedömts så pass stort att behovet har resulterat förslaget på den här aktuella anläggningen. I strategin för ett långsiktigt hållbart serviceutbud på Gotland är det fortsatt bestämt att det är minst tre ishallar på Gotland som gäller, en på norra delen, en på södra samt en i Visby. Detta projekt påverkar inte den utgångspunkten eller strategin. Det är det utökade behovet i Visby som ersätts. Det är förvaltningens bedömning att varken ishallarna i Slite eller Hemse har kunnat absorbera det behovet vi har sett i Visby därav att en nyetablering på Visborg blir nödvändig.

Men med hänsyn till det ekonomiska läget för Region Gotland är det dock regionstyrelseförvaltningens samlade bedömning att det inte finns medel att genomföra föreslagen process kring lånefinansiering, driftstöd och nyttjanderätt till ny ishall i Visby med start 2025.

Tvärperspektiven grundar sig på ärendet i sin helhet, då det har varit en omfattande handläggning som sträckt sig över lång tid. De ska ses som en sammanfattning av hela ärendet.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

Rättslig grund/ rättsligt perspektiv

Bedömningen är att det finns ett antal juridiska aspekter att ta hänsyn till. En stor del av ärendehanteringens totalt sett har ägnats åt att gå igenom dessa utmaningar. Den övergripande bedömningen är att genomförandet är möjligt men att de olika behandlade aspekterna måste hanteras. Det är förvaltningens

bedömning att lånefinansiering till en förening via ett föreningslån är mycket mer framkomligt än ett lån till ett företag. Detta beroende på den praxis som finns kring föreningslån historiskt sett på både Gotland och nationellt. Det är även förvaltningens bedömning att om man följer de riktlinjer som nämnts tidigare kring förhållandet kring LOU att LOU inte behöver appliceras, men flaggar för att det trots allt är en samlad bedömning av projektet som helhet. Med följda riktlinjer minimeras den risken, även om den inte elimineras då det är en samlad bedömning i slutändan. Det är även förvaltningens bedömning att risken att det uppfyller de fyra kriterierna för statsstöd är minimerad, en bedömning vi delar med andra kommuner. Det grundar sig även på två domar i Europeiska kommissionen angående upplägg och finansiering av en arena i Uppsala och Köpenhamn där kommunen har varit medfinansiar. Det är dock också värt att notera att liknande upplägg i sin helhet inte har varit juridiskt prövat tidigare.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att en investering i en ny ishall medför högre årliga kostnader för Region Gotland. Beroende på slutlig investeringsutgift, upplåningsränta och avskrivningskostnader beräknas kostnaden att öka med cirka 17 miljoner kronor per år. Utrymmet i den totala investeringsbudgeten är begränsat och för att finansiera ishallen kommer omprioriteringar att behöva göras av de övriga investeringsobjekten. Region Gotlands låneskuld är förhållandevis låg 2023, 380 miljoner kronor. För att finansiera den redan planerade investeringsvolymen kommer ett nytt lån att behöva tas upp under första halvåret 2024. Att låna ytterligare drygt 250 miljoner kronor medför en ökad exponering för ränterisk. Ett sådant lån innebär också att utrymmet för ytterligare nya lån blir mindre eftersom Region Gotlands totala låneskuld inte får överstiga 1 mdkr.

Samhällsekonomiskt görs bedömningen att den nya ishallen kommer att ha ett positivt utfall på besöksnäringen eftersom den kan ta emot större evenemang.

Utifrån det ekonomiska läget i Region Gotland är det dock bedömningen att det inte finns medel inom Region Gotland att genomföra den aktuella satsningen på ny ishall i Visby.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att en ny ishall i Visby med dubbla isytor skulle ge ytterligare möjlighet till aktivitet till barn och unga inom de idrotter som utförs på is. Region Gotlands har i sin Fritidsplan ett mål att öka andelen barn och unga som rör sig minst en timme per dag. Utökad isyta i Visby skulle gå mot måluppfyllelse på det målet.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att traditionellt sett är ishockey en idrott som har en övervägande del killar som utövare, men det pågår ett arbete nationellt att öka andelen tjejer inom ishockey och en utökad yta för ishockey skulle sannolikt kunna fortsätta att driva på den processen lokalt. En ny ishall skulle däremot även kunna ge utrymme även för konståkning, en idrott som har en övervägande del tjejer som utövare. Det kommer även att finnas utrymme för

bägge verksamheterna att utvecklas mot att vara mer jämställda inom respektive idrott om isytorna utökas.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att en ny ishall bör placeras i Visby. Utifrån ett verksamhetsperspektiv är det i Visby som behovet är störst och sett till spridningen av isytor på Gotland är den god med ishallar i Hemse och Slite, något som är i linje med Region Gotlands strategi kring ”Ett långsiktigt hållbart serviceutbud på Gotland 2019-2030” som säger att det ska vara tre ishallar på Gotland.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att en ny ishall, även om det finns påverkan med transporter och dylikt under uppförande, anammar ny teknik som ger en lägre miljöpåverkan på driften än äldre anläggningar.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-04-15

Bilaga 1. Genomförandeavtal 2024-04-22

Bilaga 2. Nyttjanderättsavtal 2024-04-22

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Angelica Andersson Fihn
Avdelningschef kultur och fritid